

Reflektiokeskustelu oppimisen edistäjänä

28.5.2018
Kati Kulju, Hanna
Linnell ja Tiina Tarr

VARSINAIS-SUOMEN
SAIRAANHOITOPIIRI

Reflektio

- on omien tunteiden, odotusten ja ajatusten tunnistamista, ilmaisua ja käsittelyä
- kehittää opiskelijan ajattelua ja auttaa häntä yhdistämään teorian tietoa ja käytäntöä
- vaatii kykyä arvioida omaa oppimista, ajattelua ja tietoja sekä ominaisuuksia oppia
- vaatii kykyä arvioida omaa osaamista ja huomioida omat rajoitteet sekä tunnistaa lisätiedon tarpeet

On oppimisen kannalta välttämätöntä!

Reflektiokeskustelu (ohjauskeskustelu)

- edellyttää ohjaajalta
 - valmiutta pysähtyä ja antaa oppijoille mahdollisuus vakavasti pohtia omia olettamuksiaan ja käsityksiään asioista tai sitä, miksi he toimivat juuri niin kuin toimivat.
 - reflektiivisen toiminnan luonteen ymmärtämistä.
 - läsnäoloa ja myös oman toimintansa reflektointia
- on usein vaativaa, koska toimii parhaiten, jos kaikki osallistujat rehellisesti ja ennakkoluulottomasti ovat valmiita kyseenalaistamaan omaa toimintaansa.

Reflektiokeskustelu

- **Erialaisten kokemusten** reflektointi kliinisen harjoittelun aikana on suositeltavaa
 - **Moniammatilliset** reflektiokeskustelut → keskeistä tiimityöskentelyn tukeminen ja ammatillisen ymmärryksen lisääminen (Carlsson ym. 2011)
- Ymmärrys omasta toiminnasta ja myös toisen ammattiryhmän kunnioittaminen

Reflektiokeskustelu

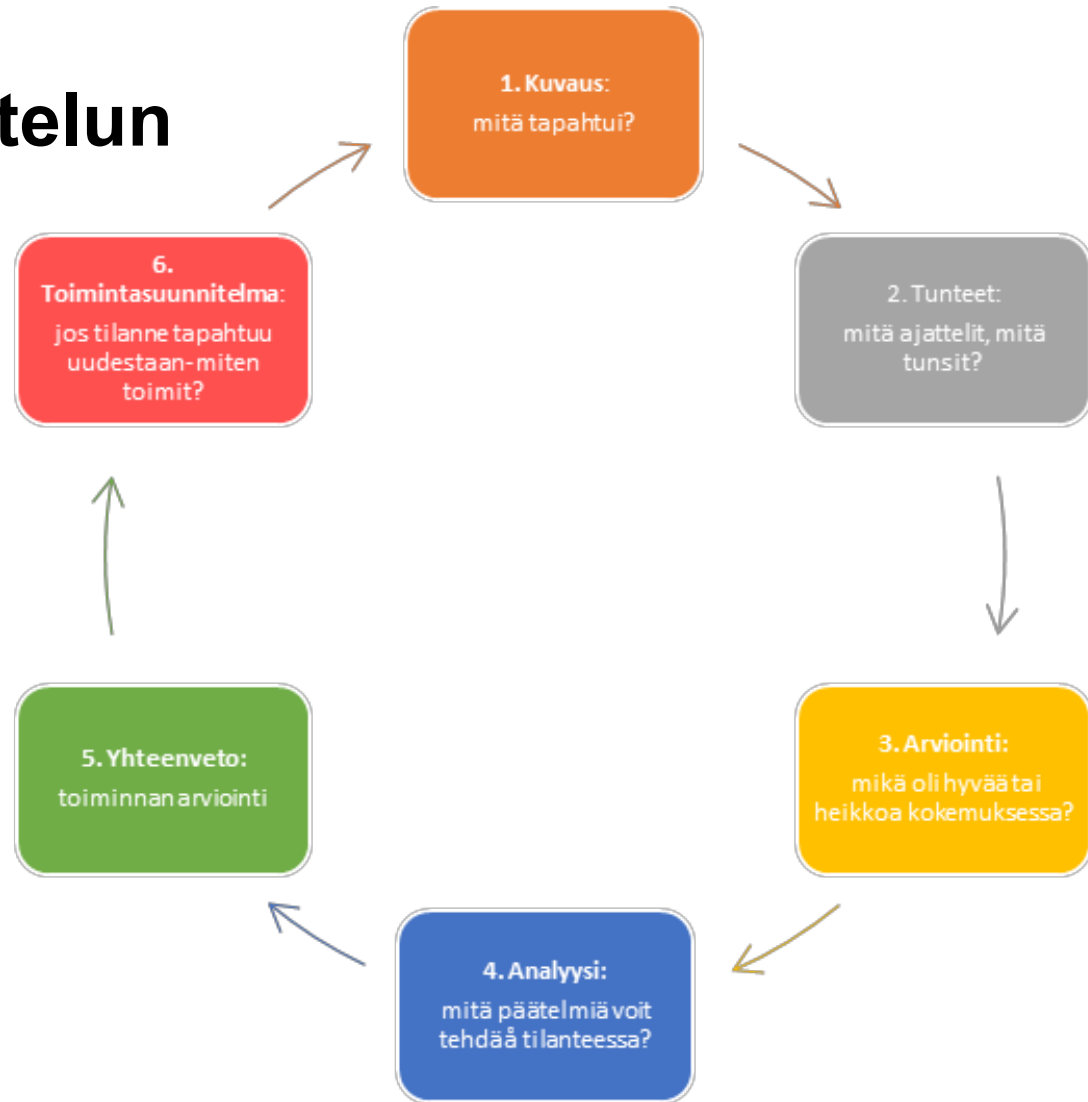
- Pääpainon tulisi olla opiskelijoiden kokemuksissa, jotka liittyvät työn eri osa-alueisiin.
- Opiskelijoiden oppimiskokemusten reflektointi auttaa ymmärtämään erilaisten potilaiden käyttäytymistä (Romppanen 2011).
- Teemat tulisi rakentaa opiskelija-potilassuhteen ympärille.
- Mahdollisia keskusteluteemoja ovat:
 - etiikka asiakastyössä
 - asiakkaan kohtaaminen
 - asiakkaan ohjaaminen
 - omaisten kohtaaminen
 - ammatillinen osaaminen
 - moniammatillinen yhteistyö
 - opiskelijan oppiminen.

Reflektiokeskustelu

- oman oppimisen reflektointitaito ei synny hetkessä, vaan vaatii harjoittelua ja ohjausta, sekä aikaa
- reflektointi kehittää myös ohjaajaa
- Saatavilla työkaluja reflektiokeskustelun tueksi

Gibbsin kehä reflektiokeskustelun tukena

Reflektiokeskustelun
pohjana voidaan käyttää
lomakkeita, jotka
sisältävät
apukysymyksiä
keskustelun tueksi:

KESKUSTELURUNKO OPISKELUJEN REFLEKTION TUEKSI MODUULIHARJOITTELUUN

1. Miten harjoitteluvuorokki on sujunut?
2. Millaisia oppimistilanteita siihen on sisällynyt?
3. Kuvaa tarkemmin jokin näistä tilanteista, mitä siinä tapahtui?
4. Mitä ajattelit ja millaisia tunteita sinulla oli tilanteen aikana ja sen jälkeen?
5. Mitä tilanteessa oli kannettasi hyvää ja huonoa?
6. Mitä päätelmiä voit tehdä tilanteesta?
7. Mitä muuta olisit voinut tehdä tilanteessa?
8. Jos tilanne tapahtuisi uudelleen, mitä tekisit?

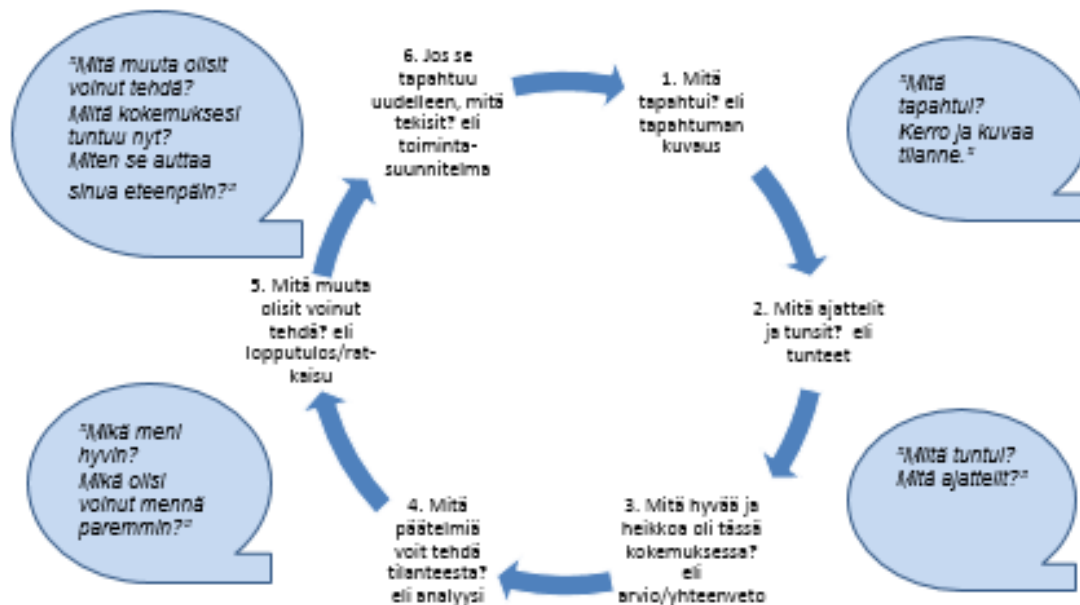

Gjøl, G. 2013

REFLEKTIO

- Miten tilanne yhdistyy aikaisempiin kokemuksiisi?
- Miten olisit voinut hoitaa tilanteen paremmin?
- Mitä tämä kokemus tuntuu sinusta nyt?
- Mitä seurauksia toiminnestasi oli potilaille? Entä muille? Mistä päättelet näin?
- Toimitko eettisesti parhaalla mahdollisella tavalla?
- Mitä tutkittua tietoa hyödynsit?

Apukysymyslistasta ohjauskeskustelun tueksi

- Kuvaille tilannetta ja sitä, mitä tunsit ja ajattelit silloin. Entä nyt?
- Mitkä asiat vaikuttivat merkittäville?

- Miksi tunsit tilanteessa siten kuin tunsit?

- Toimitko eettisesti parhaalla mahdollisella tavalla?
- Mitkä tekijät vaikuttivat toimintaasi?

- Mitä tutkittua tietoa hyödynsit?
- Mitä voisit hyödyntää vastaavassa tilanteessa?

- Mitä yritit saavuttaa?
- Miksi reagoit siten kuin reagoit?
- Mitä seurauksia toiminnastaasi oli potilaalle? Entä mulle?
- Mitä potilaasta tai muista tuntuu? Mistä päättelet näin?

- Miten tilanne yhdistyy aiempiin kokemuksiisi?
- Miten olisit voinut hoitaa tilanteen paremmin? / Miten tilanne olisi voitu hoitaa paremmin?
- Mitä tämä kokemus sinusta tuntuu nyt?
- Auttaako kokemus sinua eteenpäin tai osaatko tukea entistä paremmin muita?
- Kuinka valmis olet aidosti työskentelemään toisten hyväksi?

- Reflektoi yhdessä opiskelijan kanssa opiskelijajälhtöisesti aiheesta/tapahtumasta, joka on opiskelijalle tärkeä.
- Sopikaa tapaaminen etukäteen ja varatkaa aika ja paikka, jossa voitte rauhassa keskustella.
- Ole rohkeasti valmis etenemään opiskelijajälhtöisesti ja käytä tarvittaessa näitä apukysymyksiä.

Apukysymyksiä reflektiokeskustelun tueksi

- 1. **Mitä tapahtui?** Tässä vaiheessa on tärkeätä pyrkiä kuvaamaan tilanne mahdollisimman tarkasti. Tarkentavina apukysymyksinä tapahtumasta riippuen voidaan esittää missä henkilö itse oli, keitä muita oli paikalla, miksi olitte siellä, mitä olitte tekemässä, mikä oli tapahtuman asiayhteys, mikä oli sinun osuutesi siinä, mikä rooli muilla ihmisillä oli ja mikä oli lopputulos.
- 2. **Mitä ajattelit, tunsit?** Tässä vaiheessa tarkastellaan tapahtuman herättämiä tunteita kysymyksellä mitä ajattelit ja millaisia tunteita sinulla oli tapahtuman aikana sekä sen jälkeen. Opiskelijaa rohkaistaan kuvailemaan tunnetiloja, joita hän on käynyt läpi tapahtuman aikana ja tarkentamaan mitkä näistä ovat olleet merkittävimpiä/tärkeimpiä.
- 3. **Mikä kokemuksessasi oli hyvää / kehitettävää?** Tässä vaiheessa tehdään yhteenvetoa tilanteesta. Opiskelijalla on mahdollisuus arvioida tilannetta omakohtaisesti ja samalla hän voi suhteuttaa kokemustaan muihin vastaaviin kokemuksiinsa.

Apukysymyksiä reflektiokeskustelun tueksi (jatkuu)

- **4. Mitä päätelmiä voit tehdä tilanteesta?** Tilanteen analysointi jatkuu ja sitä tarkastellaan eri näkökulmista. Tilannetta voi tarkastella uudelleen esimerkiksi seuraavien apukysymysten avulla: mikä meni hyvin, mitä teit hyvin, mitä muut tekivät hyvin, mikä meni väärin tai ei mennyt sillä tavalla kuin mielestäsi olisi pitänyt mennä ja millä tavoin sinä myötävaikutit siihen, miten asiat tapahtuivat niin kuin tapahtuivat.
- **5. Mitä muuta olisit voinut tehdä tilanteessa?** Tässä vaiheessa on mahdollista tehdä lopullinen arvio/yhteenveto toiminnan onnistumisesta ja kehittämisestä.
- **6. Jos tilanne tapahtuisi uudelleen, mitä tekisit?** Tässä vaiheessa mietitään toimintasuunnitelmaa vastaavaan tilanteeseen tulevaisuudessa.

Tulospuu

Hedelmät: aikaansaannokset

Katkenneet oksat:
epäonnistumiset ja
käyttämättä jätetyt
mahdollisuudet

Ympäristö: sisäiset ja
ulkoiset asiat,
jotka hidastavat tai edistävät
oppimista/arviointia

Silmut: Onnistumisen kokemukset ja
huippuhetket

Oksat: ydintoimet

Runko: Yhteistyökumppanit ja
sidosryhmät

Juuret: Opiskelijan vahvuudet ja
osaaminen

(Mukailtu: United Nations Volunteers, Evaluation Unit 2011)12

<http://www.soste.fi/media/arvioinnin-tietopankki/tulospuu.pdf>

Hampurilaispalaute

Positiiviset yksityiskohdat:
mitä opiskelija osaa, missä
onnistunut

Konkreettisia **korjausehdotuksia**: missä
voisi parantaa, mitä alueita voisi kehittää

Myönteinen kokonaisarvio:
Kannustava loppukommentti,
opiskelijan motivointi

Lähteet:

- Carlsson E, Wann-Hansson C & Pillhammar E. 2011. The team-builder: the role of nurses facilitating interprofessional student teams at a Swedish clinical training ward. *Nurse education in practice* 30, 1-5.
- Parkers J, Abercrombie S & McCarty T. 2012. Feedback sandwiches affect perceptions but not performance. *Advances in Health Science Education* 18(3):397-407.
- Romppanen M. 2011. Hoitotyön opiskelijoiden merkitykselliset hoitamisen kokemukset ja niistä oppiminen kliinisessä oppimisympäristössä. Itä-Suomen yliopisto. Väitöskirja.
- Salminen L & Saaranen T 2016 Reflektio osana oppimista. Teoksessa Saaranen T, Koivula M, Ruotsalainen H, Wärnä-Furu C & Salminen L (toim.) *Terveystieteiden opettajan käsikirja*. Helsinki: Tietosanoma. 181 – 203.
- Tampereen yliopisto 2002 Dialogi oppimisessä ja opetuksessa. <http://www15.uta.fi/arkisto/verkkotutor/dialogi.htm>
- Turun Sanomat 19.1.2014. Kaunistelematta paras – näin annat palautetta työpaikallasi oikein. Jaana Laitinen. Saatavilla: <http://www.hs.fi/ura/a1390023897966> . Luettu 25.3.2018)
- United Nations Volunteers, Evaluation Unit 2011. [Assessing the contribution of volunteering to development. A participatory Methodology](#). Handbook for UN Volunteers, Programme Officers and Managers.